

KARJAA DEGERBY DOMARGÅRD

Rautakautisen polttokal-
miston kaivaus
Anja Sarvas 1989

JOHDANTO

Karjaan kaupungin Degerbyn kylässä sijaitsevassa Domargårdissa suoritettiin allekirjoittanut arkeologisen kaivauksen 5.-9.6.1989. Kaivajina toimi Hangon kesäyliopiston kurssin osanottajat ja piirtäjänä fil. yo. Jan Fast. Kaivauksen kustansi Karjaan kaupunki.

Itse kaivaus oli jatkoa edellisvuosien kaivauksille, tämän lisäksi suoritettiin vuonna 1989 myös koekuopitusta polttokalmiston laajuuden määrittämiseksi.

Helsingissä 14.2.1990

Anja Sarvas

KARJAA DEGERBY DOMARGÅRD

Rautakautisen polttokalmiston kaivaus

Kylä: Degerby

Tila: 1:35 om. Friz Jürgenin perikunta, os. Degerby 10300 Karjaa

Peruskartta: 2014 04 DRAGSVIK, pain. 1982

Kaivausalueen koordinaatit: x= 6658 68, y= 479 46, z= n. 40

Kaivausalueelta tulleet löydöt: KM 25333:1-53 (Diar 14.1.1990)

Kaivausalueelta aikaisemmin tulleet löydöt: KM 23121:1-57,

23196:1-46, 23713:1-86, 24459:1-58

Aiemmat tutkimukset alueella: A.Sarvas 1985, kaiv. P.Pykälä-
aho 1986, kaiv. A.Sarvas 1987-1988 kaiv.

Sivun nro kuvataulussa on kuvat negatiiveista nro
79853-79856

Luettelo kartoista ja negatiiveista ja kertomuksen lopussa. s. 6.

KAIVAUSALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Domargårdin polttokenttäkalmisto sijaitsee n. 3,5 km linnuntietä Karjaan asemalta etelälounaaseen, Karjaa-Snappertuna tien varrella n. 65 m. vuosien 1983 ja 1984 kaivauspaikalta koilliseen.

Itäkaakkoon viettävän, haapaa ja katajikkoja kasvavan rinteeseen halkaisee tieprofiili, jonka reunassa kalmisto sijaitsee. Todennäköisesti tien teossa osa muinaisjäännöksestä on tuhoutunut.

KAIVAUSTEKNIikka

Kaivaustyö aloitettiin paaluttamalla ^{12 m²?} 6 m² alue jatkeeksi edellisvuoden kaivausalueen pohjoispuolelle ja siitä itään (katso kartta s. 8). Tämän varsinaisen kaivausalueen lisäksi kaivettiin 11 kappaletta 1 m² suuruista koekuoppaa polttokalmiston laajuuden määrittämiseksi. Kaivausalue tutkittiin puhtaaseen pohjamaahan saakka, koekuopissa kaivaminen lopetettiin aina kun tavattiin löytöjä tai kalmistokiveystä. Kaivauksen kiintopisteenä käytettiin jo tutkitun alueen kaakkosiosassa sijainnutta suurta maakiveä korkeus 30,79 m mpy.

Kaivausalueen turve poistettiin lapiolla, minkä jälkeen ruutuja kaivettiin kaivauslastoilla kunnes peltomultakerros oli poistettu. Tämän jälkeen kaivamista jatkettiin 10 cm:n kerroksissa. Kaivausalueesta piirrettiin kaksi tasokarttaa.

Myös koekuopista pintamaa poistettiin lapiolla, minkä jälkeen kaivamista jatkettiin lastoilla.

Sekä koekuopat että kaivausalue peitettiin huolellisesti tutkimuksen jälkeen.

MAALAJIT JA LÖYDÖT

Kaivausalue

Koko kaivausalueella pintakerros oli sekoittunutta, tämän peltomultakerroksen alla oli kuitenkin säilynyt kalmistokiveystä ja nokimaata. Kiveys oli tiiviimmillään kaivausalueen länsiosassa, itäosassa kiveys oli epätasainen. Kivet olivat läpimitaltaan 10-30 cm.

Löytöjä tuli pintakerroksesta asti, kuitenkin eniten kiveyksen tasosta. Löytörikkain oli kaivausalueen läntisin ruutu, mutta myös kaivausalueen itäosasta tuli löytöjä. Suurimman löytöryhmän muodostivat tänäkin vuonna saviastianpalat ja palanut luu. Myös metalliesineitä ja niiden katkelmia löytyi edellisvuosien tapaan melko runsaasti. "Uusista" löydöistä mainittakoon erityisesti kaksi nuolenkärkeä sekä suoraselkäinen (suomalainen) väkipuukko.

Koekuopat

Kaivetuista yhdestätoista koekuopasta löydöllisiä oli 3 kpl. Kuudessa koekuopassa todettiin kalmistokiveys (KK 1-6). Lika- maata havaittiin peltomultakerroksen alla kahdessa koekuopassa (KK 10 ja 11).

Koekuopissa 2-4 kalmistokiveys alkoi heti ohuen turvekerroksen alta (n. 5 cm). Koekuopassa 6 maa oli erittäin nokista sisältäen muruiksi palanutta kiveä ja saviastianpaloja. Löydöt ylemmistä koekuopista koostuivat tyypillisistä kalmistolöydöistä, saviastianpaloista, palaneesta luusta sekä katkelmallisista metalliesineistä. Alemmista (itäisemmistä) koekuopista saadut löydöt olivat ehkä tyypillisempiä asuinpaikkalöytöjä, palanutta savea ja keramiikkaa, joskin tietysti nämäkin löydöt voivat olla kalmistosta peräisin ja kynnöstöissä valuneet ylärinteestä alemmas. Koekuoppien löytöjen perusteella kalmiston laajuus on ainakin 300 m², todennäköisesti enemmänkin. Kalmisto ympäröi mäen korkeimmalla kohdalla sijaitsevaa kalliota sen pohjois-, itä- ja eteläpuolella.

YHTEENVETO

Domargårdin polttokalmistoa tutkittiin kesällä 1989 yhteensä 17 m². Kaivauslöytöinä saatiin runsaasti saviastianpaloja, metalliesineitä ja niiden katkelmia sekä palanutta luuta. Koekaivausten perusteella voitiin todeta kalmiston laajuudeksi ainakin 300 m².

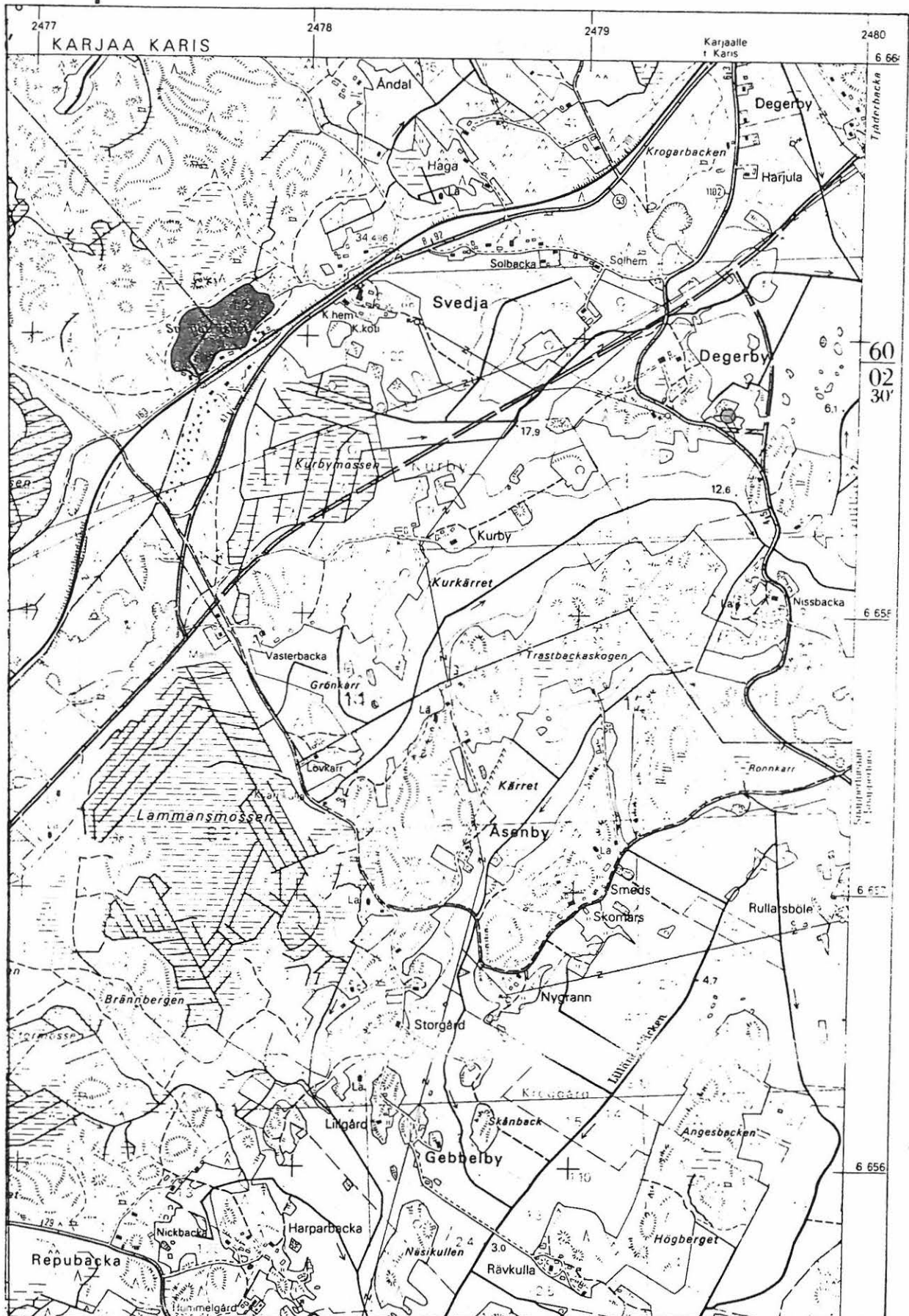
Karjaan kaupungin suunnitelmissa on tehdä kaivauksista kaksi-
viikkoisia. Tällöin huomio tulisi kiinnittää kalmiston suhteen varsinkin pohjoisosaan (KKK 6), missä havaittiin erittäin nokista maata ja palaneita kiviä. Lisäksi alueen koekuo-
pitusta tulisi jatkaa.

NEGATIIVILUETTELO

- f. 79853 Domargårdin polttokalmisto idästä.
- f. 79854 Kaivausalueen 1. tasoa piirretään, kuvattu lännestä.
- f. 79855 Kaivaminen jatkuu, kuvattu lännestä.
- f. 79856 Polttokalmiston raja etelään (KK 2), kuvattu etelästä.

KARTAT

- s.7 Ote peruskartasta 2014 04 Dragsvik (pain. 1982)
- s.8 Yleiskartta Domargårdin alueesta 1:1000
- s.9 Pintavaaituskartta 1:25
- s.10 Tasokartta 1
- s.11 Tasokartta 2

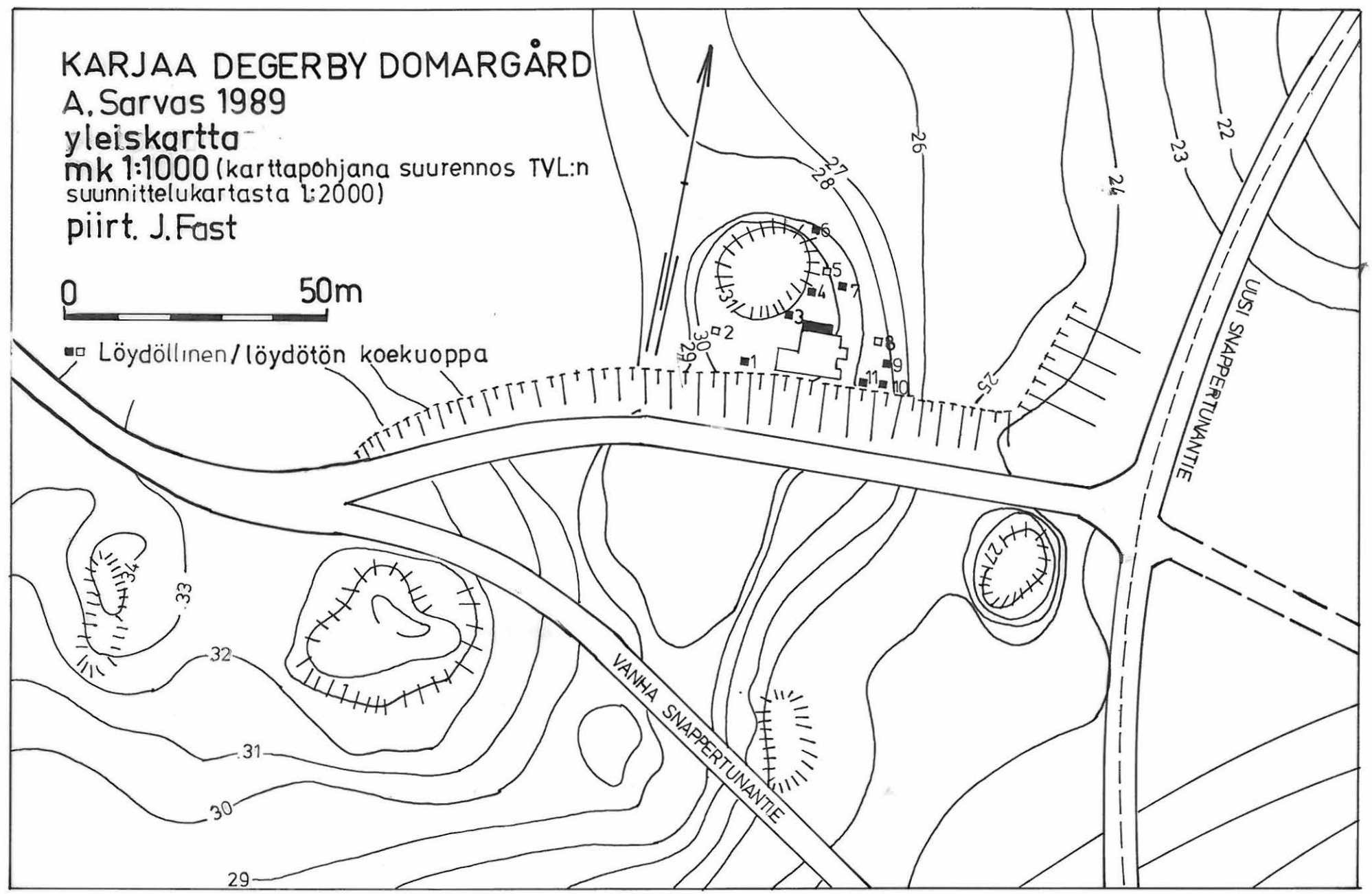

Ote peruskartasta 2014 04 DRAGSVIK (pain 1982). Kaivausalue koord x= 6658 68, y= 479 46, z= n. 40, merkitty karttaan punaisella (●).

KARJAA DEGERBY DOMARGÅRD
 A. Sarvas 1989
 yleiskartta
 mk 1:1000 (karttapohjana suurennos TVL:n
 suunnittelukartasta 1:2000)
 piirt. J. Fast

■ □ Löydöllinen/löydötön koekuoppa

KARJAA DEGERBY DOMARGÅRD

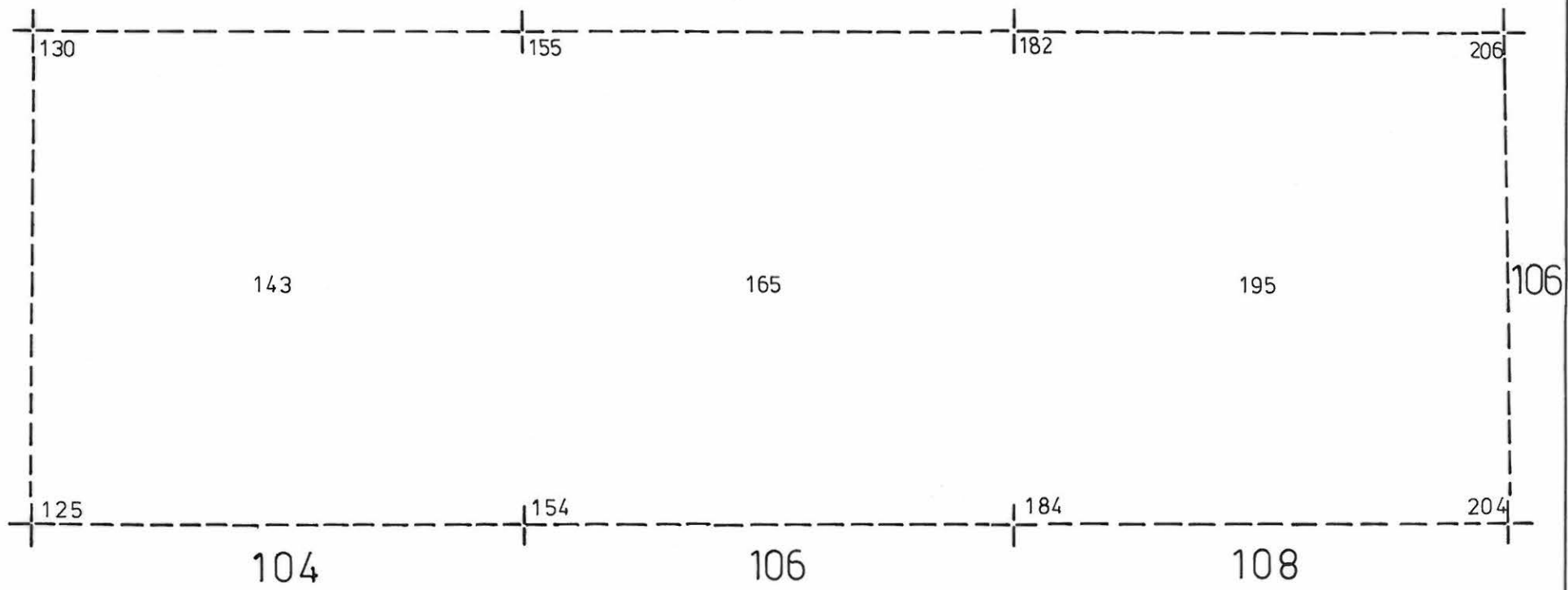
A. Sarvas 1989

pintavaaituskartta

mk 1:25

kp 171

piirt. J. Fast

KARJAA DEGERBY DOMARGÅRD

A. Sarvas 1989

taso 1

mk 1:25

kp 171

piirt. J. Fast.

0 1 2m

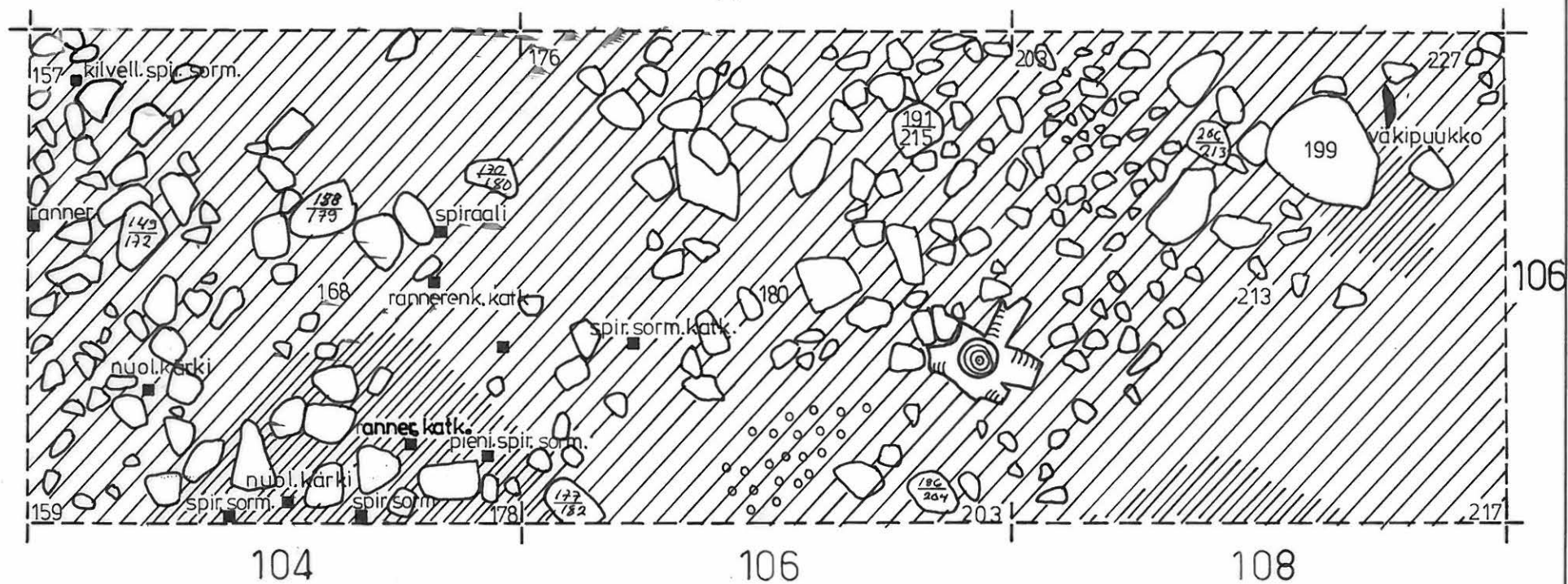

 Vahva nokimaa

 Nokimaa

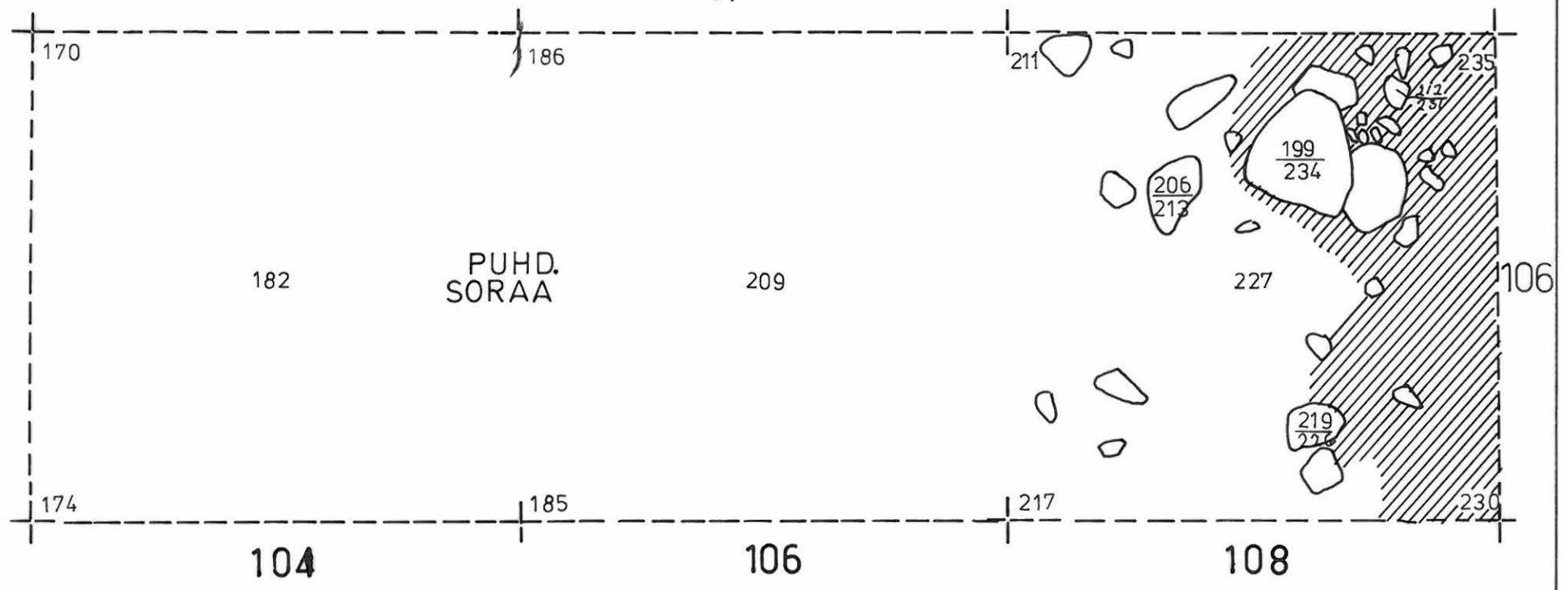
 Sora

 Metalliesine

KARJAA DEGERBY DOMARGÅRD
A Sarvas 1989
taso 2
mk 1:25
kp 171
piirt. J.Fast

 Vahva nokimaa

KARJAA DEGERBY DOMARGÅRD
A. SARVAS 1989

f. 79853 Domargårdin polttokalmisto idästä.

f. 79854 Kaivausalueen 1.tasoa piirretään, kuvattu lännestä.

f. 79855 Kaivaminen jatkuu, kuvattu lännestä.

f. 79856 Polttokalmiston raja etelään, kuvattu etelästä (KK2).